

సంఘ. పోషారం వర్గ

N.Z.B.

శ్రీ నిమిషాంబికాయై నమః

గోత్రావళి

ప్రకాశకులు

శ్రీ బ్రహ్మరౌతు యశ్వంతరావు తండ్రి లింబన్న

మాంట్ రోడ్, నాగపూర్ - 440 001

శ్రీ. ఓం శ్రీ నిమిషాంబార్య దయాపాత్రం
ఓం హ్రీం సోమక్షత్రియ సమూహకం
ఓం ఐం క్లీం కుశల విద్యా ప్రవణం
ఓం శ్రీం శ్రీ శశి బిందాశ్చ సంతతిం॥

సంపాదకీయం: శ్రీ ముక్త బుషి చరిత్ర
పండిత శ్రీ ఇనుగండ్ల వేంకటేశ్వర రావు వర్మ
3-1-233/235 సోమసుందరం వీధి
సికిందరాబాదు - 500 003 (ఆం. ప్ర.)

గోత్రావళి

శ్రీశ్రీ. శ్రీ నానాజి మార్కండి డోంగర్ వార్
వరోర, జిల్లా చంద్రాపూర్ - మహారాష్ట్ర

సహాయకులు: డా॥ నాంపల్లి రత్నాకర్ రావు. యం.బి.బి.యస్
2-10-585, టీచర్స్ కాలనీ, వడ్డెపల్లి x రోడ్,
హన్మకొండ, వరంగల్ - 506 370 (ఆం. ప్ర.)

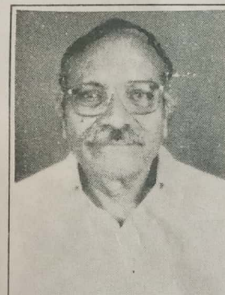
మొదటి ప్రచురణ

వెల 5-00

ఈ గోత్రావళి పుస్తకము కావలసిన వారు శ్రీ యశ్వంత రావు
బ్రహ్మరౌత్ వార్ నాగపూర్ (ఘ.రా.) గారిని లేదా డా॥ నాంపల్లి రత్నాకర్ రావు
వరంగల్ (ఆం.ప్ర.) గారిని సంప్రదించగలరు. ఇట్టి పుస్తకమును శ్రీ సోమ క్షత్రియ
సంఘములు జిల్లాల వారిగా కోరినచో ఉచితముగా పంపబడును. వారు సభ్యుల నుండి
వసూలు చేసిన డబ్బులు వారి వారి సంఘములలో శ్రీ యశ్వంత రావు బ్రహ్మరౌత్
నాగపూర్ వారి జ్ఞాపకార్థము జమచేసుకొని రశీదు పంపగలరు.

అర్చితము

పరమ పూజ్య స్వల్పీయ శ్రీ బ్రహ్మరౌతు
లింబన్న గారి స్మృతి చిహ్నంగా
మరణం : 11-10-1967, నాగపూర్.

ప్రకాశకులు
శ్రీ బ్రహ్మరౌతు యశ్వంతరావు, వీరి ధర్మపత్ని శ్రీమతి శకుంతల
నాగపూర్

పీఠిక

శ్లో॥ ఆర్యా, 2నంతా, 2ంబికా ఆర్య క్షత్రియ కుల వర్ధనీ
అపర్ణా, 2 ధార శక్తిశ్చ, 2 నీ క్వర్య చలా, 2 నఘా॥

శ్లో॥ జాహ్నవి, జయ భూమిష్ఠా, జాను మండల లధిక్యతా
జగన్మాతా, జయా, జ్యేష్ఠా, జగత్సృష్ట్యధికారిణి॥

శ్లో॥ నిర్మదా, నియతాచారా, నిర్గుణా, నిగమాలయా
నిత్య పూర్ణా, నిత్యనందా, నిర్మలా నిమిషాంబికా॥

శ్లో॥ ఓంకార పింజరి శుకీమ్, ఉపనిషి దుద్యాసి కేళికల కంఠీజ
ఆగమ నిపిన మయూరీమ్, ఆర్యాం అంతర్వీభావేయేత్ గౌరీమ్॥

శ్లో॥ సర్వజ్ఞాన ప్రదా సౌమ్య, సర్వకల ఫల ప్రదా
స్కంద మాతా సతీ, సోమ క్షత్రియ కుల వర్ధనీ॥

గీ॥ అమర కంఠ పురాన జానుమండలుడను, అసురుడు అమరులన్ గష్టపెట్టు
శ్రీ ముక్త ఋషి సదాశివ మండపంబున, గాఢేయతో నవన వనములోన
అగ్ని గుండము నందు ద్వాదశాబ్జంబలు, యాగంబు పౌండరీకంబు జేయ
నిమిష మాత్రంబున నలుదిశల్ గంపింప, నగ్నిలో బుట్టిన నిమిషదేవి.

గీ॥ శుక్ల శశి నుండి బిందువున్ శిశువుజేసి, సోమ వంశపు రాజును ఋషికి నిచ్చి
అధితి సూతులను గాచిన ఆర్యదేవి, నిత్యశుభముల జేగూర్చు నిమిష దేవి.

శ్రీ నిమిషాంబికాయై నమః
శ్రీ ముక్తముషి చరిత్ర

శ్రీ మదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండనాయకుండగు శ్రీ మన్మహావిష్ణువు నాభికమలమునుండి సృజింపబడిన సకల ప్రపంచ సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మదేవుడు త్వదీయ సుపుత్ర రత్నంబగు నారదమహర్షికి సత్యలోకంబున యెఱింగించిన శ్రీ ముక్తముషి పౌరాణిక చరిత్రను, సోమవంశ ఆర్యక్షత్రియ కులోద్భవ కీర్తనమును సూతపౌరాణికుడు శౌనకాది మహామునుల కెఱింగించిన విధమును, తొల్లికౌరవపాండవుల కలహ కారణముగా, జరిగిన కురుక్షేత్రసంగ్రామమునకు పూర్వము ద్వైతవనంబున వ్యాసమహర్షి యుద్ధిష్ఠరునితో వారి కులదేవతయగు శ్రీ నిమిషాంబను శాస్త్రోక్తవిధిగా షోడషోపచార పూజలచేపూజించి యుద్ధమునకు పక్రమించిన తప్పక విజయ లక్ష్మిని చేకొనగలరని ఆనతిచ్చిన అట్టికథనంబెట్టిదని యుద్ధిష్ఠిరుండడుగగా వ్యాసమహర్షి ధర్మజానకెఱింగించిన తెఱంగునంగల శ్రీ మద్రహ్మాండ పురాణాంతర్గత వర్ణవైభవ ఖండమందలి శ్రీ ముక్తముషి చరితంబెట్టిదనిన:-

వైవస్వత మన్వంతరమున కలియుగారంభమునకు ఎనిమిదిలక్షల అరువదినాల్గు వేల సంవత్సరములకు బూర్వము సకల సృష్టికర్తయగు చతుర్ముఖ బ్రహ్మ వరప్రభావంబునబుట్టిన అత్రి అనసూయల కనిష్ఠ పుత్రుండగు సోముడను మహర్షి సత్తముని సుపుత్రికారత్నంబగు సుశీల యనుకన్య వేదవేదాంత పారగుడును, సకలోపనిషదధ్యయనుడును, షట్సాస్త్రవేత్తయును, అణిమాగరిమాది అష్టసిద్ధిదాయకుడును, తపోనిష్ఠా గరిష్ఠుండును, సుయోగ్యుండును, యగుభర్తను బడయగోరి హిమవత్పర్వత ప్రదేశంబునంగల బదరికాశ్రమమున కమలాకరంబున కుత్తరభాగంబుననున్న తపోవనమున బ్రహ్మను గూర్చి తపంబాచరించి యతని వరప్రభావంబున కుశికమహర్షి యొక్క సుపుత్రరత్నంబగు సుమనస్కుడను మహర్షిని బృహదారణ్యంబున సకలమునిగణ సమక్షంబున పరిణయంబాడెను. కొంతకాలంబునకు సుమనస్కు మహర్షి సకల విద్యా గరిష్ఠుండును, ఋషికుల శ్రేష్ఠుండునుయగు, సుపుత్రసంతానం బవేక్షించి గౌతమమహర్షి యాదేశంబున హిమవత్పర్వత శిఖరాగ్రంబునంగల బృహదారణ్యంబున మహాదేవుని గూర్చి తపంబాచరింప పరమేశ్వరుండును, ప్రత్యక్షంబై వల్లెయని వరంబొసగి తన వామ భుజంబునంగల మౌక్తికమును సుమనస్కునకు బ్రసాదించెను. ఏతద్మౌక్తికంబు ధరించిన

ప్రభావంబున సుశీలగర్భముదాల్చి ఒకసుపుత్రరత్నంమునుగనెను పరమేశ్వరప్రసాద
 లబ్ధమౌక్తిక ప్రభావంబున జనించిన సుతుండగుటచే నబ్బాలకునకాదంపతులు ముక్తుడని
 నామకరణం బొనర్చిరి. శుక్లపక్షచంద్రునిబోలె ముక్తుడు దినదినాభివృద్ధి గాంచి సకల
 విద్యాపారంగతుడై యుక్తవయస్కుడైనంత దూర్వాసమహర్షి సుపుత్రికయగు సుదక్షిణను
 ముక్తునకు ద్వాహంబొనర్చి సుమనస్కముషిదంపతులు వానప్రస్థాశ్రమంబునకై
 కానలకుంజనిరి.

పూర్వకాలంబున మందరగిరిని కవ్వముగానొనర్చి వాసుకియను సర్పంబును
 త్రాడుగానుంచి దేవదానవులు సముద్రమదనముగావింప యందులభించిన అమృతమును
 దేవతలు మాత్రమే భక్షించుటచే సురాసురులకుగల్గిన వైరకారణంబున సురులపై నెట్టినను
 పగదీర్చుకొనవలయుననెడు ఆకాంక్షజనింప తొల్లి త్వష్టప్రజాపతిగావించిన అవిచారకమను
 హోమకుండంబున ఉద్భవించిన దైత్యశ్రేణియగు వృత్రాసురునకు పాత్రుండైన
 జానుమండలాసురుడు గంగాతీరమున గల కాంచనగ్రామమున మేరుశృంగశిఖరంబున
 సకల ప్రపంచ సృష్టికర్తయగు బ్రహ్మదేవుని గూర్చి శతసహస్రబంబులు అఘోరంబుగా
 తపంబాచరించి వాణీపతిని ప్రత్యక్షంబుగావించుకొని యోనిజాలగు ఎట్టిచరాచర
 జీవులచేనైనను తనకు మృత్యువుసంభవింపకుండునట్లు వరంబువడసి తనస్వపురంబగు
 అమరకంటకపురముజేరి తన పట్టమహిషియగు శోభితాంగితో రాజ్యమేలుచు సుమండల,
 సైరిభ, దుర్గా సురచామరాసురాది రాక్షసామాత్యుల వెంటనిడుకొని యేతద్బ్రహ్మ
 వరప్రభావగర్వంబున గరుడ, పన్నగ, గంధర్వ, యక్ష, కిన్నర, కింపురుష, సిద్ధ,
 చారణులనుబంధించి, ఇంద్ర, అగ్ని, యమ, నిఋతి, వరుణ, వాయు, కుబేర, ఈశానాది
 అష్ట దిక్పాలురజయించి, సురభూసురులను అష్టకష్టములపాలేయుచు ఋషి ముని
 శ్రేష్ఠుల యజ్ఞయాగాదుల విఘ్నంబుగావించుచు త్రిలోకంబుల తల్లడిల్లంజేయుచుండ
 ఋషిముని శ్రేష్ఠులెల్లరు సురులసైతముగా బ్రహ్మ విష్ణువులతో లయ కారకుండగు
 మహేశ్వరునికడకరుదెంచగా లయకారణుండగు ఫాలాక్షుండు పౌండరీకయాగంబొనర్చి
 పరాశక్తిని ప్రత్యక్షంబుగావించుకొమ్మని ఋషి కులసత్తముండగు ముక్త ఋషికి
 యానతిచ్చెను.

అంత గౌతమమహర్షి యా దేశంబున ముక్త ఋషింద్రుడు తపోనిష్ఠాగరిష్ఠులగు
 మునీశ్వరులెల్లరితో సహా జాహ్నువీ తీరంబునంగల సవనవనంబుజేరి విశ్వామిత్రుని యజ్ఞ

వాటికలో శ్రీ సదాశివమండపంబెదురుగా కౌషికమహర్షి యజ్ఞాధిపత్యంబున గాధిసూనుని మంత్రోపదేశంబుచే ద్వాదశాబ్దంబులు శ్రీ ముక్త ఋషీశ్వరుండు జన్మంబోనర్చినను పరాశక్తి ప్రత్యక్షంబుగాకుండుటచే నిరుత్సాహమనస్కుడై తననిజశిరంబునే బలియొసంగ నుంకించి పరశువుచే శిరచ్ఛేదనంబు గావించు కొనబోవు నిమిషమాత్రంబున వైశాఖ శుద్ధ దశమి అసురాచార్యవారంబున పరాశక్తి ప్రత్యక్షంబు కాగా ముక్త ఋషి శ్రీ దుర్గాభవాని ప్రసన్నంబునకు అమితోత్సాహమున అష్టోత్తర శతసహస్ర నామస్తోత్రములతో శ్రీ దుర్గాభవానిని ప్రార్థించుచు తన సాహసంబును, నిమిషమాత్రంబున ప్రత్యక్షంబై నివారించినదగుటంజేసి యాదుర్గను “శ్రీ నిమిషాంబ” యని శ్లాఘించి స్తోత్రపాఠంబులగావించగా శ్రీ నిమిషాంబికాదేవి కరుణార్ద్రహృదయయై కారణంబరసి శావనశంబున తానును యోనిజయగుటంజేసి యాజానుమండల దైతేయునియంతమొనరించుటకు యవకాశములేకున్నను లోకకళ్యాణార్థమై యపేక్షించెడు యిట్టి నదుద్దేశమును నవలీకృతమొనర్చదలంచి అత్రిమహర్షి నహస్ర త్రయవర్షంబులుగావించిన పుణ్యతపః ఫలితంబుగా దశతెఱంగుల భాసిల్లెడు అమృతత్వంబుగల సోమంబును శశిబింబమునుండి యొకబిందువును వేల్పుఱచి యాకళనొకశిశువుగానొనర్చి యబ్బాలకునకు శశిబిందుయను నామకరణంబొనర్చి జానుమండలదైతేయుని మృత్యుకారకునిగా మౌక్తికమునీంద్రునకొసంగెను.

అంతశశిబిందుడు దినదినాభివృద్ధిగాంచి సమస్తవిద్యల యందునిపుణుండై సువీక్షణ, విలోచన, బలరిపు, బలభేధి, బలసూధన, మహాబలభద్రకర్ణ, పద్మకర్ణ, సుబాహు, లక్షణ గుహ్యదివీరులచే బయల్పెడలి అమరకంటకపురంబున అల్లకల్లోలంబుగావించి జానుమండల దైతేయునెదిరించి శునకముఖ, వరాహముఖ, కరాళముఖ, సర్పరోమ, వృశ్చికరోమ, ఖడ్గరోమ, నాగాయుత, బలాయుత, మార్జాలదై తేయులను, అగ్నిజిహ్వా, ఘనోదర, సర్పబాహులను, జయబుద్ధి, చండశౌర్య, దేవాంతక, మాయాసిద్ధులను, సైరిభాసుర, దుర్గాసుర, చామరాసురాది సుమండల, జానుమండలురను రణరంగంబున ఈటె, కుంత త్రిశూల, గధ, చక్ర, కరాళఖడ్గ, మల్ల, ముష్టి ద్వంద యుద్ధంబులచే ఆగ్నేయ, వరుణ, నాగ, భుజంగ, గరుడ, ఐంద్ర, సమీరణ, సమ్మోహన, నారాయణ, బ్రహ్మ వీరభద్రాది దివ్యాస్త్రంబులచే యేడహోరాత్రంబులు ఆఘోరంబుగాయనియొనర్చి యసురవర్గంబులనెల్ల సంహరించి, చిట్టచివరకు పాశుపతాస్త్రంబున జానుమండలుని

శశిబిందుడు సంహరించి విజయలక్ష్మినిచేకొనెను.

("శ్రీ దుర్గా సహస్రనామస్తోత్రమ్" చెన్నపురి శ్రీ వావిళ్ళ రామస్వామిశాస్త్రిలచే
క్రీ.శ. 1951 లో ప్రకటింపబడిన గ్రంథమున 9 వ పుటలో :-

శ్లో॥ జానుమండలధిక్కారి రాశికూట తటీకటీ
స్మరతూణీర సంకాశ జంఘాద్వితయసుందరీ

43 వ పుటలో సహస్రనామములలో 88 వ స్తోత్రమ్:-

" ఓం జానుమండలధిక్కారి రాశికూటతటీ కట్టినమః

క్రీ. శ. 1922 లో కావ్యతీర్థ శ్రీ జనమంచి శేషాద్రిశర్మగారిచే అంధ్రీకరింపబడిన
శ్రీ మద్రుహ్మాండ పురాణమున వర్ణనైభవ ఖండమనుభాగమున, జానుమండల రాక్షసుని
నామధేయముగోచరింపకున్నను పైశ్లోక, స్తోత్రాధారముగా జానుమండలుడను ఒక
రాక్షసుడుండెనని వానిని ధిక్కరించుటకై శ్రీ దుర్గా ప్రసన్నంబుగావలసియుండెనని
నొక్కివక్కాణింపవచ్చును.)

నేలగూలిన జానుమండలునికాయంబు బ్రహ్మవర ప్రభావ సంపన్నంబున
వజ్రదేహంబైయుంట క్షాత్రశ్రేణియగు శ్రీ శశిబిందుయనుచరులు కొందరు తమ
చంద్రాయుధంబులచే యాతనిచర్మంబును శరీరమునుండి వేర్పఱచి
చర్మాంబరపియుండగు శంకరునకు కానుకగానొసంగిరి. అంతపరమేశ్వరుండు ప్రసన్నుడై
యాజానుమండలాసురుని నేలగూల్చిన శశిబిందువంశీయులు సమస్తకళలయందు అత్యంత
ప్రవీణులైలోకంబుల ప్రశంసలనందుదురుగాక యని వరంబొసంగెను. ఇట్లజానుమండలుని
దేవేరి మహావతివ్రతా సాధ్యయగు శోభితాంగి నేలగూలిన తనభర్తజాడకై
రణరంగంబంతయువెదకుచు నొకచోట చర్మవిహీనమైపడియున్న యొక
కళేబరంబునుగాంచి భయకంపితయై చివరకు తననాథునిగా గ్రహించి ఇట్లతని
నేలగూల్చినవాని వంశీయులు చర్మహతకులై బ్రతుకుదురుగాకయని శాపంబొసంగి
యాకళేబరంబుతో సహా సహగమనంబుగావించి సతియయ్యెను.

జానుమండలునికుమారుండగు సునీతికి సకలరాజధర్మంబులబోధించి
ఆమరకంటకపురంబునకు పట్టాభిషిక్తునిగావించి తనకు సామంతుడైయుండునట్లు

ఆజ్ఞాపించి శ్రీ శశిబిందురుక్ష్మాపతి తనయనుచరులతో శ్రీ ముక్తముషీంద్రునితో సహా నిజపురంబునకరిగెను,

(భారతదేశమున మధ్యప్రాంతమునగల రీవాసంస్థానగర్భముననున్న బిలాన్సారుజిల్లాకు తగిలియున్నవైపున వైకల వర్వతముపై ఈ అమరకంటకపట్టణము ప్రస్తుతము ఒక చిన్నపల్లెగా గోచరించును. నర్మదానది ఇచ్చటనేపుట్టుటచే ప్రస్తుతమిది యొకపుణ్యక్షేత్రముగా నెంచబడుచున్నది. ఇది భూమికి మూడువేల అడుగుల ఎత్తుననున్నది. దీని చుట్టుపట్టుల పదిక్షేత్రములుగలవు. వానిలో నర్మదానది జన్మస్థలము కపిల ధారయను జలపాతము, శ్రీ నిమిషాంబాదేవిని పూజించుటకై వెళ్ళిన భీముని అడుగులు, సోన్మండ్ యను ప్రదేశములు మిగుల చూడదగినవి. ఇచ్చట పురాతనదేవాలయములు కూడా గలవు. వానిలోని శ్రీ నిమిషాంబాదేవి ఆలయమే నేడు నర్మదా దేవిగుడిగా వ్యవహరింపబడుచున్నది.)

శ్రీ ముక్తముషీశ్వరుండు తనవరపుత్రుండగు శ్రీ శశిబిందునకు అర్వీడుపురవరాధీశ్వరుని ఏకైక సుపుత్రికారత్నంబగు ప్రభావతియను రాచకన్యను ఒక పంచాంగదివసంబున పాణిగ్రహణంబుగావించెను. కొంతకాలమునకు శ్రీ శశిబిందు అర్వీడుపురవరాధీశ్వరుండయ్యెను. తదనంతరంబు శ్రీ ముక్తముషీంద్రుడు రాజముషియగు విశ్వామిత్రుని యాదేశంబున స్వర్ణనదీతీరంబున దినకరుడగు భాస్కరుని గూర్చి మాసత్రయంబు తపంబొనర్చి యతనివరప్రభావంబున బడసిన తన ఔరసపుత్రులగు జ్యోతిష్మంతుడు, హంసకుడు, బాహుమానుడు, మందపాలుడు, రుక్మవర్ణుడు, రుక్మమాలి, రుక్మకంఠుడు, రుక్మభూషణుడుయను విష్ణుభక్తులగు తనయెనమండ్రుగురు పుత్రులకు, సుతీక్ష్ణ మందపాల, మాగధ, జాబాలి, ఆత్రేయ, శాండిల్య, గార్గ్య, కౌశికయను యెనమండ్రుగురు ఋషిల పుత్రికలనిచ్చి సుతీక్ష్ణ ఋషియాశ్రమంబున వివాహంబుగావించెను. ఏ తత్సముహూర్తముననే ముక్తముషితనకుమార్తెయగు సుశ్రోణిని గౌతమమహర్షికినిచ్చి కళ్యాణమహోత్సవముగావించెను.

పిదప శ్రీ శశిబిందు మహీపతి విశ్వకర్మలరప్పించి, సమస్తసద్గుణాలంకారములచే విలసిల్లెడు నౌకశృంగారపట్టణంబునునిర్మించి తనపట్టమహిషియగు ప్రభావతీ దేవి పేరిట ప్రభావతి పట్టణమనునామకరణమొనర్చెను. యనేకరాజులగెల్చి తన సామ్రాజ్యమును నలుమూలలవిస్తరింపజేసి విఖ్యాత యశోలంకృతుండై అశ్వమేధాది అనేకమఖంబులొనర్చి

సార్వభౌమ, సత్యాశ్రయ, కుల శేఖర, రాజకంఠీరవ, పరనారీసహోదర, అయోనిసంభవ, ఆర్యీడు పురవరాధీశ్వరయను బిరుదంబుల పెక్కులబడసి బ్రహ్మాతిగాంచెను.

(షోడశమహారాజ:-

శ్లో॥ గయాంబరీషే శశిబిందనంగౌ । పృథుర్మరుత్వన్మ
రుదౌసుహోత్ర రామాదిలీపో నృగరంతిదేవౌ ।
యయాతి మాంధాత్య భగీరథాశ్చ ॥

గయుడు, అంబరీషుడు, శశిబిందు, అంగుడు, పృథువు, మరుతీ, సుహోత్రుడు, పరశురాముడు, శ్రీ రాముడు, భరతుడు, దిలీపుడు, నృగుడు, రంతిదేవుడు, యయాతి, మాంధాత, భగీరథుడు యనుషోడశ (16) మహారాజులలో శ్రీ సోమవంశ ఆర్యక్షత్రియవర్ణమూలపురుషుడగు, శశిబిందు మహారాజౌకడని ఇందుమూలమున స్పష్టమగుచున్నది.)

ఈ రాచ శ్రేణియగు శశిబిందు మహీపతి వంశీయులు యనేక శివ, విష్ణు, కాళికాలయంబులనిర్మించి సకల దేవతాభూసురాశీర్వాదకులై శ్రీనిమిషాంబికాయుపాసన, త్రికాల సంధ్యావందనాది నిత్యకర్మానుష్ఠాన వేదక్రియా యజ్ఞోపవీత ప్రతిష్ఠా ప్రాణలింగాచార్యసంపన్నులై, సమస్తసద్గుణాలంకార, సర్వజీవదాయపర సంరక్షణ బంధు జనాధార, సరససంగీతసాహిత్య సద్గోష్ఠి చిత్తావధాన, ఫల ఇంద్రనీల, వజ్ర, వైడూర్య, గోమేధిక, మౌక్తిక, ప్రవాళ, పుష్కరాగ, మరకత, మాణిక్యాది నానారత్న పరీక్షకులై, హనుమద్వజ, గరుడద్వజ, వృషభద్వజ, సింహద్వజ, వ్యాఘ్రద్వజ, మకరద్వజ, వృకద్వజ, మీనద్వజ, మయూరద్వజాది యనేక ద్వజ బిరుదాంకితులై, శ్రీ మహామేరు సమానధీరులై, వీరిమూల పురుషుండగు శశిబిందు సోమునికళ నుండి ఉత్పన్నమగుటచే సోమవంశీయులనియు ఆర్యా మహాదేవి(పార్వతి దేవి) వర ప్రసాదంబున ఉద్భవించిన క్షాత్రకులోద్భవులగుటచే ఆర్యక్షత్రియులనియు బ్రహ్మాతివడసిరి.

కాలచక్రంబు దిరిగినయంత మహాసతిశోభితాంగి శాపగ్రస్త కారణంబున క్రమక్రమంబుగా నీవంశీయులు రాజ్యభ్రష్టుత్వంబునొందిరి. ఐనను శ్రీ మన్మహారుద్రుని వరప్రభావంబున ఈ సోమవంశ ఆర్యక్షత్రియులు రాజాశ్రయముల యందుండిరి. కాలక్రమేణ యుద్ధరంగంబులయందంగవిహీనులైన కొందరు వారి శేషజీవితములకై

నితర వృత్తులనవలంబించి రాజాశ్రయములయందేయుండిరి. యటులనే వారిసంతతియు తమ పూర్వులవృత్తులనే వరించుటచే ఈ వర్ణజాలలోని క్షత్రియధర్మము క్రమక్రమముగా అడుగంటినది కావున వారలీ అష్టవృత్తులనవలంబించిరి అవియేవన చిత్రకారులు లేక చిత్తారి (నఖాషి) వారు, సువర్ణకారులు లేక కంసాలి(సరిగె) వారు, శిల్పకారులు లేక కాశవారు, పటకారులు లేక సాలెవారు, పట్టపనివారు, లోహారులు లేక కమ్మరివారు, మ్రిత్తి కాకారులు లేక కుమ్మరి వారు, ధాతుమిత్తి కాకారులు లేక కంచరివారుయను నామధేయంబుల లలితకళలయందు మిగులనిపుణులైరి. వీరిసంతతి యింత వరకు భూమిపై వెలయుచున్నది. మహాసతిశోభితాంగి శాప కారణంబున తన్నామకీర్తనంబు బహుత్వంబుగలిగియుండుట నశక్యంబైనది.

(శ్రీ॥శ॥ 1922లో కావ్యతీర్థ శ్రీ జనమంచి శేషాద్రి శర్మగారిచే ఆంధ్రీకరింపబడిన పద్య కావ్యమగు శ్రీ మదాంధ్రబ్రహ్మాండపురాణమునందు వర్ణవైభవఖండమను సంస్కృత భాగము దేశకాల పరిస్థితుల ప్రాబల్యమున ఆంధ్రీకరింపబడకున్నను ఉపోద్ఘాతపాదము పంచమాశ్వాసము చివరి భాగమున పుట 774లో 11వ పంక్తినుండి ఈ దిగువ యంశముమాత్రము విస్మరింపబడక ఈ విధముగా వ్రాయబడి యున్నది:

“శశిబిందు రాజులు మఖంబులొనరించి రిట్లు రాజర్షుల సంఖ్యాయకులుగతించిరి. వారి సంతతియింతదనుక భూమి వెలయుచున్నయది. తన్నామకీర్తనంబు బహుత్వంబు గలిగి యుంటనశక్యంబు”)

ప్రస్తుతమీ జాతీయులు కాలానుగుణ్యముగ అధిక ఆర్థిక హేతువగు ఇతరవృత్తులను కళలనుగైకొని ప్రకృతివర్తమానమున వీరుచిత్తారివారు, కంసాలివారు, కుట్టుపనివారు, వడ్రంగివారు, కట్టశిల్పి కారులు, అశ్వవైద్యులు, ధాతుశిల్పికారులు, కాశవారు, పట్టుపనివారు మరియు ఆర్థికానుగుణ్యమగు అనేకవృత్తులయందునున్నారు. ధాతువుల కరిగించి పోతపోయుటయు, బంకమట్టిచేతను గుడ్డలచేతను బొమ్మలుచేయుటయు, పేటికలు, బీగములు మరియు గడియారములు బాగుచేయుటకూడ వీరిని ఆకర్షింపజేయువృత్తులు. గత అర్ధశతవత్సరములనుండి వీరలలో విద్యాభ్యాసకులధికురై ప్రస్తుతమున యనేకులు ప్రభుత్వోద్యోగములలో ఉన్నతాధికారములలో గూడయున్నారు.

గోత్రావళి

శ్రీశ్రీశ్రీ నిమిషాంశా యోగము:

ఆపస్తంభ సూత్ర యజుశ్శాఖా స్వయం

శ్రీ సోమ క్షత్రియ వంశ గోత్ర ప్రవరల వివరణ

శ్రీ నానాజి మార్కండి డోంగర్వార్, వరోరా, చంద్రాపూర్ జిల్లా మహారాష్ట్ర వాస్తవ్యులచే 1923 సంవత్సరములో మరాఠీ లోకి తదుపరి, ఇంగ్లీషులోకి అనువదించ బడిన శ్రీ సోమక్షత్రియ వంశ గోత్ర ప్రవరల వివరణ “ స్వధర్మ హితోపదేశము ఆర్యక్షత్రియ జీవనమాల ”, 4వ అధ్యాయము 15 మరియు 16 వ పేజీల నుండి సేకరణ. డా॥ నాంపల్లి రత్నాకర్ రావు, వరంగల్ వాస్తవ్యులు గారిచే తెలుగు అనువాదము మరియు వరంగల్ లో గల పాత రికార్డులను బట్టి, మరియు తెలుగులో కడప శ్రీ సోమక్షత్రియ వంశస్థులచే ప్రచురించబడిన గోత్ర కాండము నుండి మరి కొన్ని గోత్రములు చేర్చబడినవి. ఇప్పుడు ప్రచురింపబడిన గోత్ర వివరములు అసంపూర్ణము, వివరములు అందిన వరకు ప్రచురించబడనైనది.

క్షత్రియ వంశము

క్షత్రియులలో ప్రధానముగా రెండు వంశములు. ఒకటి సూర్య వంశము రెండవది సోమ వంశము లేక చంద్రవంశము. ఈ రెండు ప్రధాన వంశముల నుండి మరి రెండు వంశముల శాఖలు కేశ వంశము లేక నాగ వంశము మరియు బ్రహ్మ వంశము లేక యదు వంశము అనునవి, తత్ఫలితముగా సూర్య, చంద్ర, కేశ మరియు బ్రహ్మ వంశములు అను నాలుగు వంశములు సూచించ బడినవి. కాని ప్రధానముగా మొదటి రెండు వంశములే ప్రసిద్ధి చెందినవి. తదనంతరము పలు శాఖలు ఈ రెండింటి నుండే ఉద్భవించినవి. రోఘు వంశము, రామ వంశము కుశ వంశము లేక కచ్చావేలావ వంశము, లేక లేవేపురు వంశము, కురు వంశము, సహస్రర్జున వంశము యాదవ వంశము, జాదవ వంశము మొదలగునవి. పైన సూచించబడిన శాఖలన్నియు ప్రధానముగా సూర్య వంశము మరియు చంద్ర వంశము లోనివే.

గోత్రావళి

సూర్య వంశము నందు 12 గోత్రములు కలవు. ఇట్టి గోత్రములు స్కందపురాణము లో సహ్యాద్రి ఖండము, 27 అధ్యాయములో సూచించ బడినవి. అవి ఈ క్రింది విధముగా ఉన్నవి.

1) భరద్వాజ 2) పూతాంకశ 3) వశిష్ట 4) కశ్యప 5) హరిత 6) వృధా విష్ణు 7) బ్రహ్మ జనార్దన 8) సౌమల 9) కౌంటి లేక కౌండిన్య 10) మాందవ్య 11) కౌశిక మరియు 12) విశ్వామిత్ర.

స్కంద పురాణము సహ్యాద్రి ఖండము 30వ అధ్యాయమున సూచించబడిన చంద్ర వంశ వివరములు ఈ క్రింది విధముగా యున్నవి.

1) ప్రహ్లాద 2) అత్రి 3) వశిష్ట 4) శుక 5) కన్య 6) పరాశర 7) విశ్వామిత్ర 8) భరద్వాజ 9) కపిల 10) శోనక 11) యాద్యవైక 12) జమదాగ్ని 13) గౌతమి 14) ముద్గల 15) వ్యాస 16) లోమాశ 17) అగస్త్య 18) కౌశిక 19) వత్స 20) పులాస్తి 21) మకన 22) దుర్యాస 23) నారద 24) కశ్యప 25) భకదాలభ్య

శ్రీ సోమ క్షత్రియ వంశమునకు సంబంధించిన కొన్ని గోత్రములు సహ్యాద్రి ఖండమున సూచించబడినవి. ఈ క్రింది గోత్రావళి దీని ఆధారముగా వ్రాయబడినది.

1) శివాని 2) చామల 3) గంగ 4) అంబ 5) పగద 6) ఔదన్య 7) కార్తిక 8) భర్గ 9) వాల్మీక 10) శాండిల 11) గోరాన 12) భార్గవ 13) శామల 14) కమల 15) శంఖ 16) జనక 17) అంబారిష 18) దత్తాత్రేయ 19) భిల్వ.

మొత్తము గోత్రముల వివరములు అసంపూర్తిగా యున్నవి. కొన్ని గోత్రములు తెలిసిన వరకు మాత్రము ముద్రించ బడినవి. మిగతా వివరములు, గోత్రము, శాఖ, ప్రవరాన్విత అందిన్నట్లుగా పునర్ ముద్రణ జరుగునని విన్న వింతు చున్నాము.

క్షత్రియ పురాణము (భాగవతము)

హిందు మతానుచారముగా నాలుగు వర్ణములను బట్టి నాలుగు కులములు గోచరించును. ఒకటి క్షత్రియ, రెండు బ్రాహ్మణ, మూడు వైశ్య మరియు నాలుగవది శూద్ర. ఈ నాలుగు వర్ణములు వారి వ్యక్తిగత వృత్తి ఆధారముగా సూచించ బడినవి.

వ్యక్తిగత ఆచారములను బట్టి చిన్న, చిన్న కులములు ఆవిర్భవించినవి. ఒక మన క్షత్రియ కులము వారలకు మాత్రము “యజ్ఞోపవీతము” ధరించు అధికారము కలదు.

6వ అధ్యాయము - 129వ పేజి:

పవిత్ర యజ్ఞోపవీత మంత్రము చెప్పునపుడు క్షత్రియ అను పదము సూచించబడినది. క్షత్రియ అనగా ప్రజాపతి. శ్రీ మహా విష్ణువునకు యజ్ఞోపవీతధారణ జన్మ హక్కుగా సూచించబడినది.

యజ్ఞోపవీత మంత్రము: హిందు మతానుసారముగా ప్రపంచమును రక్షించు వాడు ‘విష్ణువు’, అతనిని క్షత్రియుడుగా వర్ణించబడినది. శ్రీ మహావిష్ణువు నాభి నుండి వచ్చిన కమలమునందు పుట్టిన వాడు బ్రహ్మ కాబట్టి దీని సారాంశము విష్ణు అనగా క్షత్రియుడు, బ్రహ్మ అనగా బ్రాహ్మణులు, కాలాను గుణముగా క్షత్రియుల తదనంతరము వచ్చిన వారు బ్రాహ్మణులు ఇది అందరు అంగీకరించవలసిన వాస్తవము. నీతి భావకముగా రాజు అనగా విష్ణు యొక్క ప్రతిరూపము, కావున క్షత్రియుడు తప్ప ఏ ఇతర జాతి వారు రాజు అగుటకు అర్హులుకారు. క్షత్రియుడు మానవ రూపములో యున్న విష్ణు సమానుడు. కావున బ్రాహ్మణుల కంటె ఉన్నత స్థానములో నున్నటువంటి వాడు.

క్షత్రియ వంశ మతము: క్షత్రియులలో ప్రధానముగా రెండు వంశములు. సూర్యవంశము మరియు సోమ వంశము లేక చంద్ర వంశము, శేష లేక నాగ మరియు బ్రహ్మ లేక యదు వంశము అను ఇంకను రెండు వంశములు కూడ చూప బడినవి. కాని ప్రధానముగా శ్రీ సోమ, క్షత్రియ వంశము నందు మూడు వంశములు మాత్రమే సూచించ బడినవి. సూర్య, చంద్ర మరియు శేష వంశము మొదలగునవి. మన సంఘము నందు రెండు మతములు చూప బడినవి. ఉబిద్దరము లేక శైవ మతము మరియు తీర్ మందిరము లేక వైష్ణవ మతము మన కులస్తులు శ్రీ శంకరాచార్యుల వారిని పూజింతురు. ఎందుకనగా వీరు ఈ పైరెండు మతములను రక్షించిన వారు. వారు మనకు ముఖ్యులుగా పరిగనింపబడిరి. ఈ రెండు మతములను పరిశీలించినచో హవభావములు ఒకే విధముగా గోచరించును.

మన కులస్తుల గోత్రనామావళి, వారి ఇంటి పేర్లతో యుక్తముగా ఈ క్రింద విశదీకరించబడినది. శ్రీ నానాజ మార్కండి డోంగర్ వార్ వరోర, చాంద జిల్లా, మహారాష్ట్రవాస్తవ్యులచే 1954 సంవత్సరములో మరాఠీలో రచించబడిన శ్రీ సోమ క్షత్రియ సంఘము వారి గోత్ర ప్రకరణము.

కులదైవము : శ్రీ నిమిషాంబ దేవి

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాస్విత	వేదము	వంశము
డోంగర్ వారు	కౌశిక	3	రుగ్వేదము	సూర్య
శంబరౌతు వారు	"	"	"	"
మగతల్ వారు	"	"	"	"
మిట్ట యింటి వారు	"	"	"	"
మండి వారు	"	"	"	"
విటుకుటు వారు	"	"	"	"
వుట్రౌతు వారు	"	"	"	"
గాజర్ల వారు	కౌండిన్య	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
కేదార్ పవార్ వారు	"	"	"	"
పెనుగొండ వారు	"	"	"	"
కనుకూటి వారు	"	"	"	"
శ్రీశైలవారు	"	"	"	"
వంజ్రాంగి వారు	"	"	"	"
గజరల్ వారు	"	"	"	"
సకలాతి వారు	"	"	"	"
పానిం వారు	"	"	"	"
జానాం వారు	"	"	"	"
బాదామి వారు	"	"	"	"
గోదార్ల వారు	"	"	"	"
భండి వారు	"	"	"	"
సముద్రాల వారు	పోలస్య	6	యజుర్వేదము	చంద్ర
యమగల వారు	"	"	"	"
వజ్రాంగి వారు	"	"	"	"
స్వప్నం వారు	"	"	"	"
ధనాలకోట వారు	"	"	"	"
భువనగిరి వారు	భరద్వాజ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
దామ వారు	"	"	"	"
దేవరకొండ వారు	"	"	"	"
వోలారు వారు	"	"	"	"
ఎల్లాలు వారు	"	"	"	"
ఏలూరు వారు	"	"	"	"
విటువర్ వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
చంద్రగిరి వారు	భరద్వాజ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
శాలన వారు	"	"	"	"
చిట్టేలి వారు	"	"	"	"
ధరణి కోట వారు	"	"	"	"
కంభం వారు	"	"	"	"
శూలం వారు	"	"	"	"
పల్లకి వారు	"	"	"	"
సరిగ వారు	"	"	"	"
అలమూరి వారు	"	"	"	"
కాచన్ల వారు	"	"	"	"
మాచరౌతు వారు	"	"	"	"
సంగు వారు	"	"	"	"
కొండగిరి వారు	"	"	"	"
భోన్గిరి వారు	"	"	"	"
చాంగ వారు	ఆత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
శంగు వారు	"	"	"	"
యాలాల వారు	"	"	"	"
రాజవెల్లి వారు	"	"	"	"
గిబ్దారి వారు	"	"	"	"
కాలశపాకం వారు	"	"	"	"
పాలాల వారు	"	"	"	"
కల్కోట వారు	"	"	"	"
విరూప్ వారు	"	"	"	"
త్రిపారి వారు	"	"	"	"
భండార్ వారు	"	"	"	"
ముఖం వారు	"	"	"	"
గొల్లపూర్ వారు	"	"	"	"
పైడిపల్లి వారు	"	"	"	"
యశ్టపుకైల్ వారు	"	"	"	"
చోళపురం వారు	"	"	"	"
రాయచూర్ వారు	"	"	"	"
యాశ్వాలాయన వారు	"	"	"	"
నేత్రావతి వారు	"	"	"	"
వ్యాసరౌతు వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాస్థిత	వేదము	వంశము
బూరుగుల వారు	ఆత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
అమరావతి వారు	"	"	"	"
బాపునూరు వారు	కశ్యప	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
గుండిలి వారు	"	"	"	"
ఇట్రోతు వారు	"	"	"	"
కోళ్ళ పల్లి వారు	"	"	"	"
మూగంటి వారు	"	"	"	"
టేకుమేష వారు	"	"	"	"
దేవరకొండ వారు	"	"	"	"
పానుబల్ వారు	"	"	"	"
బ్రహ్మరౌతు వారు	"	"	"	"
యోరుషాత్తు వారు	"	"	"	"
తర్పి వారు	"	"	"	"
కాటూరి వారు	"	"	"	"
దాసరి పల్లి వారు	"	"	"	"
బురదకుంట వారు	"	"	"	"
కట్కూరి వారు	"	"	"	"
మాతంగం వారు	"	"	"	"
టేకుమళ్ళ వారు	"	"	"	"
ఇరుపూరు వారు	"	"	"	"
పెనుబాల వారు	"	"	"	"
దాసం పల్లి వారు	"	"	"	"
కంబం మెట్టు వారు	"	"	"	"
యకమా వారు	"	"	"	"
నామెపల్లి వారు	"	"	"	"
నానగిరి వారు	"	"	"	"
కనిగిరి వారు	"	"	"	"
వరాటి వారు	"	"	"	"
లక్కెవారు	విశ్వమిత్ర	1	రుగ్వేదము	చంద్ర
బ్రహ్మరౌతు వారు	"	"	"	"
సోమరౌతు వారు	"	"	"	"
నానగిరి వారు	"	"	"	"
బదరీనారాయణం వారు	"	"	"	"
ద్రోణగిరి వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
శేళగిరి వారు	విశ్వామిత్ర	1	రుగ్వేదము	చంద్ర
నందికేశ్వరం వారు	"	"	"	"
వింద్యగిరి వారు	"	"	"	"
వీరమోహిని వారు	"	"	"	"
ఉదయగిరి వారు	"	"	"	"
శృంగేరి వారు	"	"	"	"
నందిగ్రామం వారు	"	"	"	"
మేరు శిఖరం వారు	"	"	"	"
వజ్ర కవచంవారు	"	"	"	"
అరుణాచలం వారు	"	"	"	"
రోనుగండల్ వారు	భృగు	6	రుగ్వేదము	చంద్ర
శ్రీగిరి వారు	"	"	"	"
రారిచర్ల వారు	"	"	"	"
అనుమాద వారు	అగస్త్య	3	సామవేదము	నాగ
చైరేత వారు	"	"	"	"
చండశాసనం వారు	"	"	"	"
చంద్రమౌళి వారు	"	"	"	"
నందిగామ వారు	"	"	"	"
అనుమత్ వారు	"	"	"	"
టేకుమల్ వారు	"	"	"	"
పరాసల్ వారు	నారద	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పరాసత్ వారు	"	"	"	"
అనుమోంజ్ వారు	"	"	"	"
పరసరౌతు వారు	"	"	"	"
రామగిరి వారు	"	"	"	"
ప్రసన్నం వారు	"	"	"	"
అంజనం వారు	"	"	"	"
కామరూపం వారు	"	"	"	"
తిరుతి వారు	"	"	"	"
బ్రహ్మరౌతు వారు	వశిష్ట	3	సామవేదము	నాగ
సిందిల్ వారు	"	"	"	"
సింగడల్ వారు	"	"	"	"
నెల్లారు వారు	"	"	"	"
కొరిచెర్ల వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
కొల్లూరు వారు	వశిష్ట	3	సామవేదము	నాగ
హరితసున వారు	"	"	"	"
హరితసున రౌతువారు	"	"	"	"
ధనాలకోట వారు	"	"	"	"
ఊటుకోరి వారు	"	"	"	"
శిఖరం వారు	"	"	"	"
మాగం వారు	"	"	"	"
నందిగం వారు	"	"	"	"
భోజనగిరి వారు	"	"	"	"
ఔరంగపట్టి వారు	హరిత	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
శస్త్రాతు వారు	"	"	"	"
బాసరౌతు వారు	"	"	"	"
దూదెల్ వారు	"	"	"	"
మద్దెల వారు	"	"	"	"
గొడుగులేటి వారు	"	"	"	"
రేణుక వారు	"	"	"	"
కొడగంటి వారు	"	"	"	"
కేబరిదిన వారు	"	"	"	"
గుండుారి వారు	"	"	"	"
గుట్టి వారు	"	"	"	"
పల్లి వారు	"	"	"	"
చెరుకు వారు	"	"	"	"
యేకుల వారు	జమదాగ్ని	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
సిరి కొండ వారు	"	"	"	"
చిణా వారు	"	"	"	"
సింపల్లి వారు	"	"	"	"
గుడ్డౌతు వారు	"	"	"	"
స్వేమల్ వారు	"	"	"	"
దర్శనం వారు	"	"	"	"
చర్ల వారు	"	"	"	"
లిక్లత్ వారు	జనక	3	రుగ్వేదము	సూర్య
విత్తద్ర వారు	"	"	"	"
గోప్రౌతు వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
మహర్ పవార్ వారు	అంబ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పేవారు వారు	"	"	"	"
అనుస్వాని వారు	"	"	"	"
బెల్లంకొండ వారు	"	"	"	"
పారెతువారు	"	"	"	"
హేయజు వారు	"	"	"	"
భూషన్ వారు	ఒదన	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
భూసాన్ వారు	"	"	"	"
నల్లెదు వారు	"	"	"	"
భూస్వత వారు	"	"	"	"
నందిగాం వారు	"	"	"	"
పురుష వారు	"	"	"	"
కొలాల్ వారు	అంగీరస	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పెనుగొండ వారు	"	"	"	"
కొళాలి వారు	"	"	"	"
కూటిగూడల వారు	"	"	"	"
యాదగిరి వారు	"	"	"	"
చప్పలి వారు	"	"	"	"
ముసలి మడుగు వారు	"	"	"	"
నోటకొండ వారు	"	"	"	"
పైడిసాని వారు	"	"	"	"
గొడుగుల కుంట వారు	"	"	"	"
వీర బాహు వారు	"	"	"	"
ముత్తుకూరి వారు	"	"	"	"
బాపురి వారు	"	"	"	"
నిలభ వారు	శ్యాముల	3	రుగ్వేదము	సూర్య
కుందారం వారు	"	"	"	"
పెనుబల్ వారు	దత్తాత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
వైకురి వారు	"	"	"	"
శరభేశ్వరం వారు	"	"	"	"
సుభద్రం వారు	"	"	"	"
తోరణం వారు	"	"	"	"
వేదాలేశ్వరం వారు	"	"	"	"
గంధకం వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాస్విత	వేదము	వంశము
కళ్యాణం వారు	దత్తాత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
ఖాద్రి వారు	"	"	"	"
మైసూరు వారు	"	"	"	"
టంగుటూరు వారు	"	"	"	"
ఆనందం వారు	"	"	"	"
సుకుమారం వారు	"	"	"	"
ఇంద్రాక్షి వారు	"	"	"	"
బొబ్బిలి వారు	"	"	"	"
భువనగిరి వారు	"	"	"	"
పుండరీకం వారు	"	"	"	"
మీనకేశనం వారు	"	"	"	"
అయోద్యాపురం వారు	"	"	"	"
రథరౌతు వారు	"	"	"	"
రత్నం వారు	"	"	"	"
స్వర్ణ వారు	"	"	"	"
దీపనం వారు	"	"	"	"
సుకుమారం వారు	"	"	"	"
హిమగిరి వారు	"	"	"	"
జ్ఞానమూర్తి వారు	"	"	"	"
హేమాక్షికం వారు	"	"	"	"
నిధిదర్శనం వారు	"	"	"	"
గగణం వారు	"	"	"	"
రచరౌతు వారు	"	"	"	"
వారుణిణాపురం వారు	"	"	"	"
ధూర్జటి వారు	"	"	"	"
కొత్తపట్నం వారు	"	"	"	"
వజ్రాంగికోట వారు	"	"	"	"
నాగంపల్లె వారు	"	"	"	"
ధణకోటి వారు	"	"	"	"
వాకాటి వారు	"	"	"	"
నందవరం వారు	"	"	"	"
పసుమత్తి వారు	"	"	"	"
అల్లూరి వారు	"	"	"	"
సంగం వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
రాజం వారు	దత్తాత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
చామరం వారు	"	"	"	"
చామరసం వారు	"	"	"	"
సాగరం వారు	"	"	"	"
నగరం వారు	"	"	"	"
గొబ్బి వారు	"	"	"	"
తిరోదానం వారు	"	"	"	"
మాచవరం వారు	"	"	"	"
ధర్మం వారు	"	"	"	"
పంజరం వారు	"	"	"	"
కటకమడుగు వారు	"	"	"	"
చాగంటి వారు	"	"	"	"
మాగంటి వారు	"	"	"	"
ముక్కంటి వారు	"	"	"	"
పోగులకొండ వారు	గౌతమి	3	రుగ్వేదము	సూర్య
పోగుల కుంట వారు	"	"	"	"
పోలకొండ వారు	"	"	"	"
కాయతర్పు వారు	"	"	"	"
యాదగిరి వారు	"	"	"	"
ముసలమడుగు వారు	"	"	"	"
వడుమూరి వారు	"	"	"	"
భోనగిరి వారు	"	"	"	"
ముదుల్గు వారు	"	"	"	"
వీరబోయిన వారు	"	"	"	"
కమ్మ వారు	"	"	"	"
బాపురి వారు	"	"	"	"
కోటకొండ వారు	"	"	"	"
కందుకూరి వారు	"	"	"	"
ముత్తులూరి వారు	"	"	"	"
నానగిరి వారు	"	"	"	"
గౌరికుండ వారు	వాల్మీకి	3	యజుర్వేదము	సూర్య
రేణుకాడవాని వారు	"	"	"	"
భడ్డపల్ వారు	ధుర్వాస	3	యజుర్వేదము	చంద్ర

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
కస్తూరి వారు	ధుర్వాస	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
గుడ్డేటి వారు	"	"	"	"
భదల్ వారు	"	"	"	"
బందిరి వారు	"	"	"	"
కళింగ వారు	"	"	"	"
సంకిల్ వారు	"	"	"	"
సంబేల్ వారు	"	"	"	"
గడుగ వారు	"	"	"	"
బండార్ వారు	"	"	"	"
వీరుపాకాళి వారు	"	"	"	"
కడతల వారు	"	"	"	"
శిద్ధపూర్ వారు	"	"	"	"
గుడుగుల వారు	"	"	"	"
మహిపతి వారు	గంగేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
రాచర్ల వారు	"	"	"	"
కేదార్పవార్ వారు	"	"	"	"
నిభూతిపానం వారు	"	"	"	"
అమరావతి వారు	సాంఖ్యాయన	5	యజుర్వేదము	చంద్ర
ప్రావడి వారు	"	"	"	"
అమరాపురం వారు	"	"	"	"
పబ్బతి వారు	"	"	"	"
పాకం వారు	శాండిల్య	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పైడిపాక వారు	"	"	"	"
వీరభద్రుని వారు	"	"	"	"
ఆరూరి వారు	"	"	"	"
కామరౌతు వారు	"	"	"	"
పాణ్ణేం వారు	"	"	"	"
ముత్యాలం వారు	"	"	"	"
పానుగంటి వారు	"	"	"	"
విరాటహాని వారు	"	"	"	"
భభ్రౌతువారు	గార్గేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
చైరిపల్లి వారు	"	"	"	"
వోరుగంటి వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
కల్లాపురం వారు	గార్గేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
గిద్దలూరి వారు	"	"	"	"
శంకుపాల వారు	"	"	"	"
భోరుగంటి వారు	"	"	"	"
చెన్నూరి వారు	"	"	"	"
పూదంటి వారు	వత్స	6	యజుర్వేదము	చంద్ర
కమ్మకూలి వారు	"	"	"	"
పాలకుర్తి వారు	"	"	"	"
వేగంటి వారు	"	"	"	"
హలక్కపురం వారు	పరాశర	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
చింతతూర్పు వారు	"	"	"	"
మాల్యవంతం వారు	"	"	"	"
చిత్రకూటం వారు	"	"	"	"
మాతంగం వారు	"	"	"	"
అప్పల వారు	"	"	"	"
మంత్రమూర్తి వారు	పరాశర	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
మాణిక్యం వారు	"	"	"	"
మధురాపురం వారు	"	"	"	"
కంభంమెట్టు వారు	"	"	"	"
తపలసు వారు	"	"	"	"
పెనుగొండ వారు	మైత్రేయ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
మట్కూరి వారు	"	"	"	"
ధనాలకోట వారు	"	"	"	"
వడూరు వారు	మౌద్గల్య	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పాకాల వారు	"	"	"	"
కలవకంటి వారు	"	"	"	"
ఓషం వారు	"	"	"	"
పొన్నూరి వారు	"	"	"	"
ఇరిచర్ల వారు	"	"	"	"
నాంపల్లి వారు	చ్యవన	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పుష్పగిరి వారు	"	"	"	"
మర్మం వారు	"	"	"	"
సంగం వారు	"	"	"	"
సత్రం వారు	"	"	"	"

ఇంటి పేరు	గోత్రము	ప్రవరాన్విత	వేదము	వంశము
అధ్యక్షం వారు	చ్యవన	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
పురాణం వారు	"	"	"	"
బాబయ్య వారు	వ్యాస	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
మాచర్ల వారు	"	"	"	"
రామేశ్వరం వారు	"	"	"	"
ఓత్వావరు వారు	"	"	"	"
లంజకోట వారు	"	"	"	"
కలిమి వారు	"	"	"	"
కార్ముకం వారు	"	"	"	"
వేగంటి వారు	"	"	"	"
అధ్యానం వారు	చపల	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
నాంపల్లి వారు	"	"	"	"
అడ్డంకి వారు	చపల	వివరములు తెలియవు	వివరములు తెలియవు	వివరములు తెలియవు
కొలిచర్ల వారు	భిల్వ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
నానగు వారు	"	"	"	"
చంగల్ వారు	శాంభ	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
జాకూరు వారు	"	"	"	"
ముత్తుల వారు	"	"	"	"
చిటుమిటు వారు	కార్తిక	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
సిరకొండ వారు	కమల	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
ధనపురం వారు	"	"	"	"
అంబేదారు వారు	"	"	"	"
మొంగు వారు	"	"	"	"
రాచర్ల వారు	గౌపి	3	యజుర్వేదము	చంద్ర
యక్కేలి వారు	జానస్వల	3	యజుర్వేదము	చంద్ర

యజ్ఞోప వీతధారణలో అనుసరించ దగిన విధములు :

కావలసిన వస్తువులు : క్రొత్త యజ్ఞోపవీతము, స్థాలి, ఆర్పణం, ఉద్ధరిణి,
నీళ్ళు, పసుపు, కుంకుమ, అగరుబత్తి, పంచదార.

నోటు: యజ్ఞోపవీత మంత్రమును చదువున్నపుడు ఉంగరపు వ్రేలు మరియు బ్రౌటన
వ్రేలుతో ముక్కు మూసుకొనవలయును.

“ ఓం కేశవాయ స్వాహా

ఓం నారాయణాయ స్వాహా

ఓం మాధవాయ స్వాహా ”

చదివి తీర్థము తీసుకొన వలయును.

ఈ క్రింది పదములన్నింటికి ‘ఓం’ ముందు కలిపి చదువవలయును.

ఓం గోవిందాయ నమః

విష్ణువే నమః

మధుసూధనాయ నమః

త్రివిక్రమాయ నమః

వామనాయ నమః

శ్రీధరాయ నమః

హృషీకేశాయ నమః

పద్మనాభాయ నమః

దామోదరాయ నమః

సంకర్షణాయ నమః

వాసుదేవాయ నమః

ప్రద్యుమ్నాయ నమః

అనిరుద్ధాయ నమః

పురుషోత్తమాయ నమః

అధోత్పజాయ నమః

నారసింహాయ నమః

అచ్యుతాయ నమః

జనార్దనాయ నమః

ఉపేంద్రాయ నమః

హరయే నమః

ఓం శ్రీ కృష్ణాయ నమః

అని చదివిన తరువాత చేతులు, పెదవులు, తుడుచుకొనవలయును. ఈనామావళి తరువాత క్రొత్త జందెమును తడిపి కుడికాలు మోకాలుకు మరియు ఎడమ చేతి బ్రొటన వ్రేలుకు వేసుకుని, ముడి బ్రొటనవ్రేలుపై నుండునట్లుగా చూచుకొనవలయును. ఆముడి మీద పసుపు, కుంకుమ, బుక్క గులాలు చల్లవలెను. యజ్ఞోపవీతమునకు నాలుగు చోట్ల పసుపు నంటించవలయును. ఊదుబత్తి, నైవేద్యము చూపించి ఆ యజ్ఞోప వీతమును ధరించుకోవలెను. అట్లు ధరించునపుడు ఈ క్రింది మంత్రమును పఠించవలెను.

యజ్ఞోప వీత ధారణ మంత్రము:

యజ్ఞోపవీతం పరమ పవిత్రం ।
 ప్రజాపతేర్యత్రహజం పురుస్తాత్
 ఆయుష్య మగ్గ్యం ప్రతిముంచ శుభ్రం ।
 యజ్ఞోప వీతం బలమస్తు తేజః ॥

పాత, క్రొత్త యజ్ఞోపవీతములను కలిపి మరల “కేశవాయనమః”లు చదువ వలెను. తరువాత ఈ క్రింది గాయత్రి మంత్రమును కనీసము నాలుగార్లు పఠించవలెను.

“ఓం భూర్భువస్సువః
 ఓం తత్సవితుర్వరేణ్యం
 భర్గో దేవస్య, దీమహి
 ధియో మోనః ప్రచోదయాత్

దీనిని చదివిన తరువాత పాత యజ్ఞోపవీతమును రెండు చేతులతో పట్టుకుని, యజ్ఞోపవీత విసర్జన మంత్రము పఠించవలెను.

యజ్ఞోప వీత విసర్జన మంత్రము

పవిత్ర వంతం, మది జీర్ణవంతం ।
 వేదాంత నిత్యం, పరబ్రహ్మసత్యం
 ఆయుష్య మగ్గ్యం, ప్రతిముంచ శుభ్రం ।
 యజ్ఞోపవీతం విష్ణుతస్తు తేజః ॥

దీని తదుపరి పాత యజ్ఞోప వీతమును పశ్చిములో ఉంచి దానిపై నీళ్ళు చల్లవలెను. నమస్కారము చేసిన తరువాత క్రొత్త జందెము ముళ్ళను పట్టుకొని కేశవ నామాలు చదివి గాయత్రి మంత్రమును కనీసము నాలుగు సార్లు చదువవలెను.

